

Handlingsplan for håndtering af spildevand og planteaffald fra væksthusegartnerier (opdateret maj 2020)

Formålet med denne handlingsplan er at klarlægge en plan for, hvordan Dansk Gartneri kan hjælpe gartnerier i mål med [vejledningen om håndtering af spildevand og planteaffald fra væksthusegartnerierne](#) og begrænse antallet af fejl ved pesticidkontrollerne. Denne opdaterede handlingsplan tager udgangspunkt i nuværende vidensniveau.

Handlingsplanens overordnede tiltag:

1. Tiltag, der skal sikre, at vejledningen om spildevand og planteaffald bliver korrekt implementeret hos gartnerierne.
2. Tiltag, der skal mindske antallet af overtrædelser i forbindelse med pesticidkontroller.
3. Tiltag, der på sigt skal gøre, at gartneribranchen får en grønnere profil og bliver mindre afhængig af syntetisk fremstillede pesticider.

1. Tiltag, der skal sikre, at vejledningen om spildevand og planteaffald bliver korrekt implementeret hos gartnerierne

Vejledningen om spildevand og planteaffald er skrevet til kommunerne. Derfor har vi som brancheforening behov for at omsætte indholdet af vejledningen til vores medlemmer, således der sker en fornuftig implementering. Dette gøres ved hjælp af nedenstående tiltag:

1.a Dialog med kommunerne

Med vejledningen i hånden er kommunerne i gang med at gennemgå alle gartnerier. I øjeblikket er det dog primært Odense Kommune, som er i dialog med gartnerierne om miljøforhold. Hvis kommunerne oplever udfordringer, som er af en generel karakter, løfter vi udfordringerne med en fælles løsning. Det kan være i form af undersøgelser eller projekter, som skal afdække problemstillingen. Et eksempel på dette er projektet Modelling af vandforbruget i væksthuseproduktioner, der skal sikre optimal vandingsstrategi og begrænse eventuelle pesticidudledninger.

Dansk Gartneri vil:

- Deltage i informationsmøder med gartnerierne, som Odense Kommune planlægger at holde halvårligt de næste tre år. Hvis andre kommuner har behov for lignende tiltag, deltager Dansk Gartneri i dette.
- Forsætte samarbejds møderne med Odense Kommune (ca. to møder om året).

1.b Dialog med drivhusbyggere

Ifølge vejledningen er der stor fokus på kondensrender til opsamling af kondensvand. For en stor del af husene (50 procent) vil der være et problem med kondensopsamling. Dansk Gartneri og HortiAdvice har ikke egne konsulenter, der er specialiseret i teknik. Der er derfor et meget stort behov for dialog med drivhusbyggerne om løsninger, hvorved kondensrender og

tagrender kan eftermonteres. Drivhusbyggerne er en effektiv ressource til at få den rette indretning på plads i forhold til at få stoppet udledninger.

Dansk Gartneri vil:

- Fastholde kontakten til de store danske drivhusbyggere ([Drivadan](#) og [Viemose Dri-goba](#)) for fortsat dialog om vejledningen om spildevand og planteaffald, samt hvordan gartnerierne kan få korrekt teknisk rådgivning.

1.c Dialog med miljørådgivere

Vejledningen om spildevand og planteaffald stiller krav om udarbejdelse af spildevandstilladelser i de tilfælde, hvor der er behov for at komme af med vand fra tage, befæstede arealer eller procesvand. Gartneribranchen har ikke erfaringer med dette område, hvorfor der er brug for hjælp til gartnerierne med at ansøge om en spildevandstilladelse.

Dansk Gartneri vil:

- Fastholde kontakten til miljørådgivere. Der er allerede etableret kontakt til [DGE](#), [COWI](#) og [Lillegaard Teknik](#), som kan hjælpe med ansøgninger og dialog med kommunerne om spildevandstilladelser m.m.

1.d Oprettelse af erfagrupper

Dansk Gartneri ønsker fortsat at være i tæt dialog med gartnerierne om begrænsning af udledninger. Derfor fortsættes kommunikationen som hidtil via møder, artikler og rådgivning. For at flere gartnerier får gavn af og hjælp til teknisk at omstille gartneriet, ser vi dog et behov for mere direkte og tæt kontakt til gartnerierne.

Dansk Gartneri vil:

- Iværksætte 2-3 erfagrupper, som sammen med dyrkningsfaglige konsulenter, drivhusbyggere og private miljørådgivere får til formål dels at hjælpe med de produktionstekniske udfordringer, dels at tilskynde til, at lovgivningen følges og støttes der, hvor den opleves kompliceret.
- Afholde generelle informationsmøder med medlemskredsen, hvis der opstår viden, som kan komme hele branchen til gode. Dette er allerede sket flere gange inden for de sidste fem år.

1.e Udarbejdelse af konkret branchevejledning

Vejledningen om spildevand og planteaffald er skrevet til kommunernes miljøfolk og ikke til gartnerierne. Medlemskredsen oplever vejledningen kompliceret og ukonkret for det enkelte gartneri.

Dansk Gartneri vil:

- Udarbejde en branchevejledning, som gartnerierne kan bruge i deres gartneri.

1.f Undersøgelse af sprøjteteknik, som kan sikre mindre afsætning af pesticider på ruder, således pesticider i kondensvand kan undgås

Pesticider i kondensvand stammer primært fra pesticider, der afsættes på ruder under sprøjtning. Pesticider har et lavt damptryk, og derfor stammer afsætning af pesticider ikke fra planternes fordampning i huset.

Dansk Gartneri har:

- I 2020 iværksat et projekt hos AU Flakkebjerg, der skal undersøge mulighederne for at forbedre teknikken, således pesticider i kondensvand reduceres til et minimum. Der undersøges forskellige sprøjtetyper, dysetyper og tryk. Det undersøges ligeledes, om gardiner i huset kan skærme for en eventuel afsætning af sprøjtevæske på vinduer i gartneriet.

2. Tiltag, der skal mindske antallet af overtrædelser i forbindelse med pesticidkontroller

2.a Opfølgning og dialog med Landbrugsstyrelsen og Miljøstyrelsen om pesticidkontrollerne

I 2019 har Dansk Gartneri haft møde med Landbrugsstyrelsens pesticidkontrol om for mange overtrædelser. Opgørelserne over overtrædelser er blevet formidlet til medlemmerne med fokus på vigtigheden af, at myndighederne kan have tillid til branchens anvendelse af pesticider.

Det er vores vurdering, at Pesticidkontrollens gennemgang af gartnerierne allerede fra januar 2020 vil øge fejlraten i første omgang, men derefter på sigt tilskynde til bedre adfærd og mere viden om anvendelse af pesticider i gartnerierne.

Dansk Gartneri vil:

- Foretage årlige opfølgninger på, hvordan det går det med pesticidkontrollerne hos styrelserne. Der skal gerne være sket mærkbare ændringer inden for de næste to år.

2.b Ensretning af termer og definitioner for pesticidanvendelsen

På baggrund af de høringsrapporter, som gartnerierne modtager, er branchen blevet opmærksom på, at der oftest sker overtrædelser i forbindelse med udarbejdelse af sprøjtejournaler. Det er fejl, der vedrører overdosering og fejl i notering af, hvilke arealer der er sprøjtet. En gennemgang af godkendelser og etikker viser, at der er meget forskellig forståelse af maks. doseringer, sæson, kultur, antal hold (for eksempel 16 ugers kulturtid) m.m. Desuden er der forståelsen af marknummer i forhold til væksthuse, ligesom der er meget forskellig forståelse af arealets definition. Det lader til, at der er brug for at ensrette definitionerne og termerne på tværs af branchen for at undgå misforståelser.

Dansk Gartneri vil:

- Opfordre til, at der bliver samlet en faglig gruppe med interessenter fra Miljøstyrelsen, Dansk Planteværn/kemibranchen, AU Agro og Dansk Gartneri/HortiAdvice, som får til opgave at ensrette termer og definitioner, således fejlfortolkninger nedsættes.

2.c Dialog og orientering via pesticidopdateringskurserne

HortiAdvice har hvert år flere gartnerier til sprøjteopdateringskurser. Her bliver der orienteret bredt om problematikken samt de muligheder, der ligger for at få begrænset udledninger. Der bliver ligeledes talt om opbevaring og ansvarlig anvendelse af pesticider.

3. Tiltag, der på sigt skal gøre, at gartneribranchen får en grønnere profil og bliver mindre afhængig af syntetisk fremstillede pesticider

3.a Udvikling af eksisterende støtteordninger

Gartneribranchen har historisk set været god til at investere i ny teknologi, især med støtte fra vigtige ordninger såsom Miljøteknologiordningen. Ordningen er med til at støtte branchen i en mere grøn omstilling, som også kommer branchen til gode økonomisk. Set i lyset af den nedlukning, som Covid-19 for nylig har forårsaget, kan ekstra tilskudsordninger være med til at kickstarte branchen og samtidig få sat gang i den grønne omstilling. Målet er selvfølgelig at begrænse brugen af pesticider og samtidig stoppe eventuelle udledninger til det omkringliggende miljø.

Dansk Gartneri vil:

- Opfordre til, at der arbejdes på at udvikle eksisterende støtteordninger, for eksempel Miljøteknologiordningen, som kan sikre investering i nye bekæmpelsesmetoder eller anden teknologi, der kan øge den grønne omstilling i gartneribranchen.

3.b Forskning og udvikling i gartneribranchen

Dansk Gartneri arbejder på at reducere brugen af konventionelle pesticider. Danmark er førende i brugen af alternativ eller biologisk bekæmpelse. Det kan dog blive endnu bedre.

Branchen har strategisk besluttet, at der på sigt skal arbejdes hen imod at få en grønnere profil. Det betyder, at man inden for de næste 5-10 år vil arbejde på at gå væk fra de syntetiske pesticider og i stedet bruge mere biologisk bekæmpelse ved at anvende nyttedyr og mikrobiologiske midler samt planteekstrakter m.m. Der kan også være andre tiltag i forhold til forskning og udvikling, der kan udvikle branchen i retning af en langt mere grøn profil.

Det er dog en proces, der tager tid at omstille sig til.

Dansk Gartneri har iværksat/vil iværksætte:

- [Treårigt EU-projekt sammen med Norge og Sverige \(ØKS Interreg\)](#), som blandt andet skal undersøge mulighederne for endnu flere alternative bekæmpelsesmetoder også for at begrænse udledningerne. Der er nedsat en faglig netværksgruppe på tværs af de tre lande, hvor der blandt andet diskuteres udfordringer med at begrænse udledningerne. Erfaringen med risiko for udledning er kendt i vores nabolande.
- [HortProtect](#) er et treårigt GUDP-projekt (afsluttes i 2020), som har til opgave at undersøge mulighederne for alternative bekæmpelsesmetoder på tværs af branchen. Der er allerede kommet ganske fornuftige resultater ud af projektet, som bruges videre i andre projekter, herunder i promille- og produktionsafgiftsfondene for gartneri.

- [Monitorering af mikrobiel plantesundhed, MicDoc1.0](#) er et treårigt GUDP-projekt, som Dansk Gartneri støtter (afsluttes i 2021). Formålet med dette projekt er med udgangspunkt i de teknologiske fremskridt at udvikle en analyseplatform, MicDoc1.0, der skal bidrage til forbedret overvågning af sundheden i de danske gartnerier. Metodeudviklingen målrettes i første omgang analyser af gartneriernes recirkulerende gødningsvand, således at næringsstoffer og andre ressourcer kan genbruges uden fare for smittespredning. Projektet vil give gartnerierne mulighed for at disponere rettidigt og derved undgå tab samt reducere pesticidforbruget og dermed utilsigtet miljøbelastning. MicDoc1.0 udvikles som en generisk analyseplatform, hvortil der kan udvikles separate analysemoduler tilpasset bestemte plantekulturer.
- Cirkulær vandbalance i danske gartnerier er et treårigt GUDP-projekt, hvor der er indsendt en ansøgning i 2020. Formålet er at udvikle et værktøj til at beregne/visualisere/simulere vandflow og vandtab i gartnerier. Der skal udvikles et beslutningsstøttesystem, som med input fra sensorer giver gartneren viden om vandkvalitet (for eksempel EC, pH, bakterietal, svampetal og pesticidforekomst), og som ved hjælp af modeller kan beregne planternes vandforbrug online.
- Væksthusgrøntsagssektoren har med erfaring fra HortProtect lavet et projekt i 2020 hos AU Food i Aarhus og Beder Gartnerskole. Projektet, som er finansieret af produktionsafgiftsfonden, skal se på alternativer til imidacloprid i agurker og tomater. Imidacloprid er aktivstoffet i det meget anvendte produkt Warrant/Confidor, som benyttes mod lus i væksthusgrøntsager. Der afprøves nogle lavrisikostoffer i projektet, som vurderes effektivt i bekæmpelsen af især lus.

Oversigt over tiltag i handlingsplanen

Overordnet tiltag	Konkret handling	Argumentation
Vejledning om spildevand og planteaffald skal implementeres hos gartnerierne	<i>Dialog med kommunerne</i>	Deltage i Odense Kommunes informationsmøder, der planlægges i forbindelse med deres treårige kampagne Fortsætte samarbejds møder med Odense Kommune (ca. to møder om året)
	<i>Dialog med drivhusbyggere</i>	Fastholde kontakten til drivhusbyggere (Drivadan og Viemose Drigoba)
	<i>Dialog med private miljørådgivere</i>	Fastholde kontakten til miljørådgivere. Der er allerede etableret kontakt til DGE , COWI og Lillegaard Teknik
	<i>Oprettelse af tekniske erfagrupper</i>	Iværksætte 2-3 erfagrupper, som sammen med dyrkningsfaglige konsulenter, drivhusbyggere og private miljørådgivere får til formål at hjælpe med de produktionstekniske udfordringer
	<i>Udarbejdelse af konkret branchevejledning</i>	Udarbejde en branchevejledning, som gartnerierne kan bruge i deres gartneri.
	<i>Undersøgelse af sprøjte-teknik, som kan sikre mindre afsætning af pesticider på ruder</i>	Projekt hos AU Flakkebjerg, der skal undersøge mulighederne for at forbedre teknikken, således pesticider i kondensvand reduceres til et minimum.
Antallet af overtrædelser i forbindelse med pesticidkontroller skal mindskes	<i>Opfølgning og dialog med Landbrugsstyrelsen og Miljøstyrelsen om pesticidkontrollerne</i>	Foretage årlige opfølgninger på, hvordan det går med pesticidkontrollerne hos styrelserne.
	<i>Ensretning af termer og definitioner for pesticidanvendelsen</i>	Miljøstyrelsen bør nedsætte en faglig gruppe, som skal arbejde med ensretning af termer
	<i>Dialog og orientering via pesticidopdateringskurserne</i>	HortiAdvice forsætter med at påpege fejl i forbindelse med pesticidkontrollerne
	<i>Rådgivning af gartnerierne</i>	HortiAdvice skal fortsat stille sin rådgivning til rådighed
Grøn profil i gartneribranchen	<i>Udvikling af eksisterende støtteordninger</i>	Opfordre til, at Miljø- og Fødevareministeriet udvikler eksisterende støtteordninger, for eksempel Miljøteknologiordningen
	<i>Forskning og udvikling mod færre syntetiske pesticider</i>	Treårigt EU-projekt sammen med Norge og Sverige (ØKS Interreg) , som blandt andet skal undersøge mulighederne for endnu flere alternative bekæmpelsesmetoder.

		<p>HortProtect er et treårigt GUDP-projekt (afsluttes i 2020), som har til opgave at undersøge mulighederne for alternative bekæmpelsesmetoder på tværs af branchen.</p> <p>Monitorering af mikrobiel plantesundhed. MicDoc1.0 er et treårigt GUDP-projekt, som Dansk Gartneri støtter (afsluttes i 2021). Formålet med dette projekt er med udgangspunkt i de teknologiske fremskridt at udvikle en analyseplatform, MicDoc1.0, der skal bidrage til forbedret overvågning af sundheden i de danske gartnerier.</p> <p>Cirkulær vandbalance i danske gartnerier er et treårigt GUDP-projekt, hvor der er indsendt en ansøgning i 2020. Formålet er at udvikle et værktøj til at beregne/visualisere/simulere vandflow og vandtab i gartnerier.</p> <p>Væksthusgrøntsagssektoren har med erfaring fra HortProtect lavet et projekt i 2020 hos AU Food i Aarhus og Beder Gartneriskole. Projektet skal se på alternativer til imidacloprid i agurker og tomater.</p>
--	--	---